

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. F., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą pod numerem (...):

- podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach:

- od dnia 30 marca 2005 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r.,

- od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r.,

- od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r..

- nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach:

- od dnia 1 maja 2013 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.,

- od dnia 1 września 2014 r. do dnia 30 listopada 2014 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż w okresach nie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu wnioskodawca nie opłacał składek w terminie, nadto wykorzystywał zwolnienie lekarskie niezgodnie z przeznaczeniem.

(decyzja - k. 28 - 30 akt ZUS)

Od powyższej decyzji ubezpieczony J. F. odwołanie złożył w dniu 22 grudnia 2016 roku do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż wnioskodawca w spornych okresach podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Wniósł także o dopuszczenie dowodów wskazanych w uzasadnieniu odwołania.

(odwołanie - k. 2 - 5)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji ZUS.

(odpowiedź na odwołanie k. 7)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. F. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia 30 marca 2005 r. do dnia 31 grudnia 2014 r., z tytułu tego podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu. W dniu zgłoszenia wniosku, tj. 30 marca 2005 r. do ww. ubezpieczeń, wnioskodawca dokonał także zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, zostało ono nadane w dniu 31 marca 2005 r.

(bezsporne, akta ZUS)

Decyzją z dnia 25 września 2013 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 5 września 2013 roku do 13 września 2013 roku z powodu wyczerpania okresu zasiłkowego.

(decyzja – k. 12 akt ZUS)

Z uwagi na to, że składka za miesiąc październik 2013 roku została uregulowana w terminie i w pełnej wysokości wnioskodawca został objęty dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 1 października 2013 roku.

(bezsporne)

Decyzjami z dnia 7 lipca, 28 lipca, 5 sierpnia, 9 września 2014 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 23 czerwca 2014 roku do 24 sierpnia 2014 roku z powodu wyczerpania okresu zasiłkowego.

(decyzje – k. 13-16 akt ZUS)

Od powyższych decyzji skarżący złożył odwołanie, które zostało prawomocnie oddalone.

(bezsporne)

W związku z powyższym wnioskodawca złożył korekty dokumentów rozliczeniowych za okres od czerwca do sierpnia 2014 roku i dopłacił różnicę w składkach wraz z odsetkami. Składki za lipiec i sierpień 2014 roku zostały opłacone po terminie. Na wniosek odwołującego się ZUS wyraził zgodę na opłacenie po terminie wskazanych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe na lipiec i sierpień 2014 roku.

(bezsporne)

Decyzją z dnia 7 stycznia 2015 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od dnia 20 kwietnia 2013 r. do dnia 16 maja 2013 r., od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 10 lutego 2014 r., od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 12 marca 2014 r., od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 10 kwietnia 2014 r. oraz od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 22 czerwca 2014 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jednocześnie zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku z funduszu chorobowego w ww. okresach. W uzasadnieniu wskazując, że w ww. okresach wnioskodawca przebywając na zwolnieniu lekarskim wykorzystywał je niezgodnie z przeznaczeniem.

(decyzja – k. 17 – 18)

Skarżący złożył odwołanie od powyższej decyzji.

(bezsporne)

Decyzją z dnia 20 lutego 2015 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od dnia 20 kwietnia 2013 r. do dnia 6 maja 2013 r., od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 10 lutego 2014 r., od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 12 marca 2014 r., od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 10 kwietnia 2014 r. oraz od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 22 czerwca 2014 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jednocześnie zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku z funduszu chorobowego wraz z odsetkami w ww. okresach. W uzasadnieniu wskazując, że w ww. okresach wnioskodawca przebywając na zwolnieniu lekarskim wykorzystywał je niezgodnie z przeznaczeniem. Organ niniejszą decyzją poprawił również datę z dnia 16 maja 2013 r. na dzień 6 maja 2013 r.

(decyzja – k. 19)

Wyrokiem z dnia 29 września 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w pkt 1 zmienił decyzję z dnia 20 lutego 2014 r. w ten sposób, że nie zobowiązał wnioskodawcy J. F. do zwrotu ustawowych odsetek w kwocie 546, 97 zł, w pkt 2 umorzył postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji z dnia 7 stycznia 2015 r., w pkt 3 oddalił odwołanie w pozostałej części.

(bezsporne, wyrok – k. 35 akt sprawy XIU 328/15)

W dniu 6 listopada 2015 r. J. F. złożył apelację od wyroku Sądu Rejonowego, zarzucając mu naruszenie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005 r. Nr 31 poz. 267 z póź. zm.) poprzez błędną wykładnię oraz naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że dokonywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego, wszelkich czynności, jakich wymaga prowadzenie działalności gospodarczej powoduje utratę prawa do zasiłku.

(bezsporne, apelacja – k. 50 akt sprawy XIU 328/15)

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację.

(bezsporne, wyrok – k. 82 akt sprawy XIU 328/15)

W związku z orzeczeniem Sądu wnioskodawca złożył korekty dokumentów rozliczeniowych za miesiące kwiecień i maj 2013 roku oraz od stycznia do czerwca 2014 roku, w których rozliczył składki na ubezpieczenie społeczne za okresu, w których pozbawiono go prawa do zasiłku chorobowego. Po rozliczeniu konta skarżącego, przy uwzględnieniu złożonych korekt ustalono, że składka za miesiąc maj 2013 roku została opłacona po obowiązującym terminie. Z kolei składki za okres od lutego do czerwca 2014 roku nie zostały opłacone, a skarżący zawarł na te zaległości układ ratalny w dniu 29 kwietnia 2016 roku.

(bezsporne)

Decyzją z dnia 8 kwietnia 2016 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od dnia 7 maja 2013 r. do dnia 4 września 2013 r., od dnia 7 października 2013 r. do dnia 15 grudnia 2013 r., od dnia 23 grudnia 2013 r. do dnia 27 stycznia 2014 r., od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia 24 lutego 2014 r., od dnia 13 marca 2014 r. do dnia 26 marca 2014 r., od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia 9 maja 2014 r. oraz od dnia 3 września 2014 r. do dnia 28 listopada 2014 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jednocześnie zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku z funduszu chorobowego wraz z odsetkami w ww. okresach. W uzasadnieniu wskazując, że niezdolność do pracy nie powstała w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

(decyzja – k. 21)

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie

(bezsporne)

Pismem z dnia 3 listopada 2016 r. ZUS zawiadomił wnioskodawcę o zakończeniu postępowania w sprawie okresów podlegania i niepodlegania przez niego dobrowolnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

(pismo – k. 27)

Decyzją z dnia 9 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2, w zw. z art. 11 ust. 2, art. 14 ust. 1 i 1a, ust. 2 pkt 2 i ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1442, z późn. zm.) stwierdził, że J. F., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą pod numerem (...):

- podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach:

- od dnia 30 marca 2005 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r.,

- od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r.,

- od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r..

- nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach:

- od dnia 1 maja 2013 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.,

- od dnia 1 września 2014 r. do dnia 30 listopada 2014 r.

(decyzja- k. 28 - 30 akt ZUS)

Wnioskodawcy zdarzało się, że w spornych latach albo nie opłacał składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w należytej wysokości, albo w ogóle nie dokonywał wpłat składek i tak:

- za maj 2013 roku opłacił składkę po terminie,

- za wrzesień 2013 roku wpłacił po terminie i korekcie dokumentów rozliczeniowych różnicę składek,

- za okres od lutego do czerwca 2014 roku składki nie zostały opłacone (wnioskodawca na ww. zaległości zawarł układ ratalny).

- za okres od czerwca do sierpnia 2014 roku wpłacił po terminie i korekcie dokumentów rozliczeniowych różnicę wraz z odsetkami,

- za lipiec i sierpień 2014 roku opłacił składki po terminie (organ rentowy wyraził zgodę na opłacenie składek po terminie)

(bezsporne, akta ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887, ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust. 1).

Z art. 47. ust. 1 pkt 1 wynika, że płatnik składek, będący osobą fizyczną opłacającą składkę wyłącznie za siebie, przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

Skarżący złożył wniosek o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniach chorobowym w dniu 31 marca 2005 roku.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 1 ustawy objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony .

Wnioskodawca, na skutek prawomocnej decyzji, poddanej kontroli sądu, wykorzystywał zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego przeznaczeniem w okresach: od dnia 20 kwietnia 2013 r. do dnia 6 maja 2013 r., od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 10 lutego 2014 r., od dnia 25 lutego 2014 r., do dnia 12 marca 2014 r., od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 10 kwietnia 2014 r., od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 22 czerwca 2014 r. Sądy w obu instancjach w uzasadnieniu wskazały, że w okresie wymienionych niezdolności do pracy skarżący prowadził rozmowy rekrutacyjne, podpisał kilka umów o pracę z pracownikami i udzielił im instruktarzu stanowiskowego. Tym samym zasiłek chorobowy wypłacony za ten okres stał się świadczeniem nienależnie pobranym, w związku z czym ZUS wezwał skarżącego do zwrotu ww. świadczenia.

W związku z orzeczeniem Sądu wnioskodawca złożył korekty dokumentów rozliczeniowych za miesiące kwiecień i maj 2013 roku oraz od stycznia do czerwca 2014 roku, w których rozliczył składki na ubezpieczenie społeczne za okresu, w których pozbawiono go prawa do zasiłku chorobowego. Po rozliczeniu konta skarżącego, przy uwzględnieniu złożonych korekt ustalono, że składka na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc maj 2013 roku została opłacona po obowiązującym terminie.

Stosownie do treści art. 14 ust. 3 ustawy za okres opłacania składek uważa się także okres pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków.

Skarżący za wskazany wyżej okres pobrał nienależny zasiłek chorobowy, a jednocześnie nie opłacał w tym czasie należnych składek. A zatem nie można tego okresu uznać za okres opłacania składek.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z póź. zm.) ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają :

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony ,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (...)
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Należy zauważyć, iż art. 14 Ustawy wymienia trzy, niezależne od siebie okoliczności , przy zaistnieniu których ustaje ubezpieczenie, czyli :

1. z woli płatnika na jego wniosek,
2. z powodu nieopłacenia składki należnej za dany miesiąc,
3. wobec ustania tytułu podlegania ubezpieczeniu.

Stosownie do treści art. 14 ust. 2a w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje.

Z uwagi na opłacenie składki za miesiąc maj 2013 roku po obowiązującym terminie, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy ustało z dniem 1 maja 2013 roku i od tego momentu wnioskodawca niewątpliwie nie podlegał dobrowolnym ubezpieczeniom chorobowym.

Za miesiące od lutego do czerwca 2014 roku wnioskodawca nie opłacił składek i na ten okres zawarł układ ratalny.

Decyzjami z dnia 7 lipca, 28 lipca, 5 sierpnia, 9 września 2014 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 23 czerwca 2014 roku do 24 sierpnia 2014 roku z powodu wyczerpania okresu zasiłkowego. Od powyższych decyzji skarżący złożył odwołanie, które zostało prawomocnie oddalone. W związku z powyższym wnioskodawca złożył korekty dokumentów rozliczeniowych za okres od czerwca do sierpnia 2014 roku i dopłacił różnicę w składkach wraz z odsetkami. Składki za lipiec i sierpień 2014 roku zostały opłacone po terminie. Na wniosek odwołującego się ZUS wyraził zgodę na opłacenie po terminie wskazanych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe na lipiec i sierpień 2014 roku.

Z kolei za miesiąc grudzień 2014 roku skarżący opłacił składkę w pełnej wysokości i we właściwym terminie i organ rentowy zdecydował o objęciu go na ten miesiąc dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Poczynając od stycznia 2015 roku J. F. wyrejestrował działalność gospodarczą.

Tym samym organ rentowy w sposób jak najbardziej prawidłowy uznał, iż wnioskodawca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 maja 2013 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku i od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku.

W toku postępowania pełnomocnik skarżącego wskazywał, że po pierwsze zaległości powstały w związku z pozbawieniem wnioskodawcy przez organ rentowy prawa do zasiłku chorobowego, odwołujący się nigdy nie cofał wniosku o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, a nadto w zakresie części składek zawarł układ

ratalny, a zatem dopiero jego niedotrzymanie mogłoby spowodować wyłączenie z dobrowolnych ubezpieczeń społecznych.

Powyższe działania nie mogą w żaden sposób wpływać na odmienną ocenę przedmiotowego stanu faktycznego. W ocenie Sądu Okręgowego w żaden sposób nie można podzielić stanowiska pełnomocnika powoda. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że J. F. został pozbawiony prawa do zasiłku chorobowego za wskazane okresy na skutek prawomocnej decyzji ZUS, która została zweryfikowana w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym, zaś wydany w tej sprawie wyrok jest wiążący. Nadto pobierając zasiłek chorobowy skarżący, co wynika wprost z uzasadnień sądów, podejmował szereg działań w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, których nie powinien był podejmować korzystając z zasiłków chorobowych.

Po drugie, w momencie pozbawienia J. F. prawa do zasiłku chorobowego, automatycznie pozostały mu do opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okresy, za które został pozbawiony prawa do zasiłku. Jedynie na marginesie należy zauważyć, że w niniejszym stanie faktycznym, skarżący podejmując działania w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w czasie zwolnień lekarskich, powinien był się liczyć z taką sytuacją.

Natomiast fakt rozłożenia płatności składek na ubezpieczenie społeczne za sporny okres na raty (przy czym tylko za okres od lutego do czerwca 2014 roku), nie ma żadnego wpływu na rozstrzygnięcie. Przepisy prawa nie przewidują bowiem możliwości uznania, że skarżący podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w przypadku uiszczenia składki na to ubezpieczenie po terminie, w związku z rozłożeniem płatności składek na raty. Zwłaszcza należy podkreślić, że rozłożenie płatności składek na raty w tym wypadku de facto dotyczyło głównie składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne. Nadto trzeba podkreślić, że wnioskodawca „wypadł” z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego już w maju 2013 roku i w okresie luty-czerwiec 2014 roku nie podlegał już temu ubezpieczeniu.

Jak podkreślano wyżej (art. 14 ust. 2) ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają między innymi od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie

Z uwagi na nieopłacenie składki w terminie wymienione dobrowolne ubezpieczenie, ustaje z mocy samego prawa. W takiej sytuacji nie jest potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, nie ma na to również wpływu rozłożenia płatności składek na ubezpieczenie społeczne na raty.

Oczywistym jest, iż przez pojęcie nieopłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne należy rozumieć nie tylko nie opłacenie tej składki, ale również kilkudniowe opóźnienie w opłacie składek, jak również i jej opłacenie z uchybieniem terminu, czy też w niepełnej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w Ł. w wyroku z dnia 28.04.2000r. III AUa 88/00 OSA 2001/1/1; S.A. w K. w wyroku z dnia 27.04.2000r. III AUa 66/00 OSA 2001/9/32)

Osoba składająca wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i oczekująca świadczeń od organu rentowego, zobowiązana jest do opłacania składek na to ubezpieczenie w terminie i we właściwej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w W. III AUa 1514/99 OSA 2001/4/15).

Należy podkreślić, że przymiotem wszelkich ubezpieczeń dobrowolnych jest to, że ubezpieczenie takie jest kontynuowane, jeżeli składki na to ubezpieczenie są opłacane w terminie i we właściwej wysokości. A zatem wnioskodawca zdając sobie z tego sprawę winien dokonywać wpłat składek w przewidzianym przepisami prawa terminie oraz w określonych przez przepisy wysokościach.

W takiej sytuacji jak przedmiotowa, nie było potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, gdyż stosunek ubezpieczenia wywołany złożeniem takiego wniosku ustał z mocy prawa. Podobnie bez znaczenia w tym kontekście pozostaje rozłożenie płatności składek za okres późniejszy na raty. Ustawodawca nie przewiduje bowiem takich sytuacji, a nawet takiej możliwości. Jediną okolicznością, którą można potraktować jako

cofnięcie wniosku jest sytuacja wymieniona w art. 14 ust 2 pkt 1, czyli kiedy ubezpieczenie ustaje z woli płatnika tj. na skutek złożenia wniosku o wyłączenie z danego ubezpieczenia. De facto złożenie wymienionego wniosku jest cofnięciem wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem, ze skutkiem od dnia jego złożenia. Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do uznania, iż ubezpieczony winien cofnąć wniosek po nieopłaceniu składki w terminie, aby faktycznie jego ubezpieczenie ustało pomimo zapłacenia kolejnej składki w ratach czy też nie. Z wymienionych przepisów wynika bowiem jasno, że ustanie ubezpieczenia następuje z mocy samego prawa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie (...) § 1 kpc orzekł jak w sentencji.

A.L. – nie zaakceptowane